

CIVILINĖS TEISĖS KONVENCIJA DĖL KORUPCIJOS

Strasbūras, 1999 11 04

PREAMBULĖ

Šią Konvenciją pasirašiusios Europos Tarybos valstybės narės, kitos valstybės ir Europos Bendrija,

manydamos, kad Europos Tarybos tikslas yra siekti didesnės savo narių vienybės;

suprasdamos tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimo svarbą kovojant su korupcija;

pabrėždamos, kad korupcija kelia rimtą grėsmę teisinei valstybei, demokratijai ir žmogaus teisėms, sąžiningumui ir socialiniam teisingumui, stabdo ekonominę plėtrą, kelia pavojų tinkamam ir teisingam rinkos ekonomikos funkcionavimui;

pripažindamos neigiamas korupcijos finansines pasekmes asmenims, bendrovėms, valstybėms ir tarptautinėms institucijoms;

būdamos įsitikinusios civilinės teisės svarba prisidedant prie kovos su korupcija, ypač suteikiant teisę asmenims, patyrusiems žalos, gauti teisingą kompensaciją;

prisimindamos Europos teisingumo ministrų 19-osios (Malta, 1994 m.), 21-osios (Čekijos Respublika, 1997 m.) ir 22-osios (Moldova, 1999 m.) konferencijų išvadas ir rezoliucijas;

atsižvelgdamos į 1996 m. lapkričio mėn. Ministrų komiteto priimtą Veiksmų prieš korupciją programą;

taip pat atsižvelgdamos į 1997 m. vasario mėn. Ministrų komiteto patvirtintą galimybių parengti konvenciją dėl civilinės teisės priemonių kompensuojant dėl korupcinių veikų patirtą žalą studiją;

atsižvelgdamos į 1997 m. lapkričio mėn. Ministrų komiteto 101-ojoje sesijoje priimtą Rezoliuciją Nr. (97) 24 dėl 20 rekomendacinių kovos su korupcija principų, 1998 m. gegužės mėn. Ministrų komiteto 102-ojoje sesijoje priimtą Rezoliuciją Nr. (98) 7, leidžiančią dalinį ir išplėstinį susitarimą, kuriuo įsteigiama „Valstybių grupė prieš korupciją“ (GRECO), ir 1999 m. gegužės 1 d. priimtą Rezoliuciją Nr. (99) 5, kuria įsteigiama GRECO;

prisimindamos 1997 m. spalio mėn. Strasbūre vykusiam 2-ajame aukščiausio lygio susitikime Europos Tarybos valstybių narių valstybių ir vyriausybių vadovų priimtus Baigiamąją deklaraciją ir Veiksmų planą,

s u s i t a r ė:

I SKYRIUS – PRIEMONĖS NACIONALINIU LYGIU

1 straipsnis – Tikslas

Kiekviena Šalis asmenims, patyrusiems žalos dėl korupcinių veikų, savo nacionalinėje teisėje numato veiksmingas priemones, leidžiančias jiems apginti savo teises ir interesus, įskaitant galimybę gauti žalos atlyginimą.

2 straipsnis – Korupcijos apibrėžimas

Šioje Konvencijoje „korupcija“ – tai tiesioginis ar netiesioginis kyšio arba kito nepagrįsto atlygio ar pažado dėl tokio atlygio prašymas, siūlymas, davimas ar priėmimas, kuris iškreipia asmens, gaunančio kyšį, nepagrįstą atlygį ar pažadą dėl kyšio ar nepagrįsto atlygio, tinkamą bet kurios pareigos atlikimą ar reikalaujamą elgseną.

3 straipsnis – Žalos atlyginimas

1. Kiekviena Šalis asmenims, patyrusiems žalos dėl korupcijos, savo nacionalinėje teisėje numato teisę pareikšti ieškinį, siekiant visiško tokios žalos atlyginimo.
2. Toks atlyginimas gali apimti materialinę žalą, negautą pelną ir nepiniginius nuostolius.

4 straipsnis – Atsakomybė

1. Kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje numato šias sąlygas, kurios turi būti įvykdytos, siekiant žalos atlyginimo:
 - i) atsakovas atliko korupcinę veiką ar leido ją atlikti, ar nesiėmė reikiamų priemonių, kad korupcinės veikos būtų išvengta;
 - ii) ieškovas patyrė žalą; ir
 - iii) tarp korupcinės veikos ir žalos yra priežastinis ryšys.
2. Kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje numato, kad tuo atveju, jei keli atsakovai yra atsakingi už tą pačią korupcinę veiką, jie yra atsakingi solidariai.

5 straipsnis – Valstybės atsakomybė

Kiekviena Šalis asmenims, patyrusiems žalos dėl valstybės tarnautojų, atliekančių savo funkcijas, korupcinių veikų, savo nacionalinėje teisėje numato atitinkamą tvarką reikalauti iš valstybės žalos atlyginimo, o jei Šalis yra ne valstybė, tuomet iš tos Šalies atitinkamų valdžios institucijų.

6 straipsnis – Ieškovo neatsargumas

Kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje numato, kad, atsižvelgiant į visas aplinkybes, atlyginimas gali būti sumažintas arba panaikintas, jei ieškovas dėl savo kaltės prisidėjo prie žalos padarymo ar jos padidėjimo.

7 straipsnis – Senatis

1. Kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje numato, kad žalos atlyginimo išieškojimo procesui taikomas senaties terminas yra ne trumpesnis kaip treji metai nuo tos dienos, kai žalos patyręs asmuo sužinojo ar pagrįstai turėjo sužinoti apie patirtą žalą arba atliktą korupcinę veiką, taip pat atsakingo asmens tapatybę. Tačiau toks procesas negali būti pradėtas pasibaigus senaties terminui, kuris yra ne trumpesnis kaip dešimt metų nuo korupcinės veikos dienos.
2. Šalių įstatymai, reglamentuojantys senaties termino sustabdymą ar nutraukimą, jei reikia, taikomi šio straipsnio 1 dalyje nustatytiems senaties terminams.

8 straipsnis – Sutarčių galiojimas

1. Kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje numato, kad bet kokia sutartis ar sutarties nuostata, numatanti korupciją, yra niekinė.
2. Kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje numato galimybę visoms sutarties šalims, kurių valią pažeidžia korupcinė veiką, kreiptis į teismą, kad sutartis būtų pripažinta negaliojančia, nepaisant jų teisės reikalauti nuostolių atlyginimo.

9 straipsnis – Darbuotojų apsauga

Kiekviena Šalis darbuotojams, kurie turi pagrįstą pagrindą įtarti korupciją ir kurie gera valia praneša savo įtarimą atsakingiems asmenims arba valdžios institucijoms, savo nacionalinėje teisėje numato atitinkamą apsaugą nuo nepateisinamų sankcijų.

10 straipsnis – Buhalterinės ataskaitos ir auditas

1. Kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje imasi visų reikiamų priemonių, kad bendrovių metinės buhalterinės ataskaitos būtų aiškiai parengiamos ir atspindėtų teisingą ir tikrą bendrovės finansinę būklę.

2. Siekdama užkirsti kelią korupcinėms veikoms, kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje numato, kad auditoriai patvirtintų, jog bendrovių metinės buhalterinės ataskaitos atspindi tikrą ir teisingą bendrovės finansinę būklę.

11 straipsnis – Įrodymų rinkimas

Kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje numato veiksmingą įrodymų rinkimo tvarką civiliniame procese, pradėtame dėl korupcinės veikos.

12 straipsnis – Laikinosios priemonės

Kiekviena Šalis savo nacionalinėje teisėje numato tokias teismo nutartis, kurios yra būtinos siekiant apsaugoti šalių teises ir interesus civiliniame procese, pradėtame dėl korupcinės veikos.

II SKYRIUS – TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS IR VYKDYMO KONTROLĖ

13 straipsnis – Tarptautinis bendradarbiavimas

Šalys, vadovaudamosi atitinkamų tarptautinių dokumentų dėl tarptautinio bendradarbiavimo civilinėse ir komercinėse bylose, kurių Šalys jos yra, bei savo nacionalinės teisės nuostatomis, veiksmingai bendradarbiauja klausimais, susijusiais su civiliniu procesu korupcijos bylose, ypač dėl dokumentų įteikimo, įrodymų rinkimo užsienyje, jurisdikcijos, užsienio teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei teismo proceso išlaidų.

14 straipsnis – Kontrolė

Valstybių grupė prieš korupciją (GRECO) kontroliuoja, kaip Šalys vykdo šią Konvenciją.

III SKYRIUS – BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis – Pasirašymas ir įsigaliojimas

1. Ši Konvencija pateikiama pasirašyti Europos Tarybos valstybėms narėms, toms Europos Tarybai nepriklausančioms valstybėms, kurios dalyvavo rengiant šią Konvenciją, ir Europos Bendrijai.

2. Ši Konvencija turi būti ratifikuota, priimta arba patvirtinta. Ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo dokumentai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui.

3. Ši Konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo dienos, kai pagal šio straipsnio 2 dalies nuostatas savo sutikimą įsipareigoti pagal šią Konvenciją pareiškia keturiolika ją pasirašiusių valstybių. Kiekviena ją pasirašiusi valstybė, kuri ratifikavimo, priėmimo

ar patvirtinimo metu nėra Valstybių grupės prieš korupciją (GRECO) narė, Konvencijos įsigaliojimo dieną automatiškai tampa jos nare.

4. Kiekvienai šią Konvenciją pasirašančiai valstybei, kuri vėliau pareiškia, jog sutinka pagal ją įsipareigoti, ši Konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai valstybė pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas pareiškia sutikimą įsipareigoti pagal šią Konvenciją. Kiekviena Konvenciją pasirašanti valstybė, kuri ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo metu nėra Valstybių grupės prieš korupciją (GRECO) narė, Konvencijos įsigaliojimo jai dieną automatiškai tampa jos nare.

5. Visos konkrečios Europos Bendrijos dalyvavimo Valstybių grupėje prieš korupciją (GRECO) sąlygos, kiek reikia, bus nustatytos atskiru susitarimu su Europos Bendrija.

16 straipsnis – Prisijungimas prie Konvencijos

1. Šiai Konvencijai įsigaliojus, Europos Tarybos Ministrų komitetas, pasitaręs su šios Konvencijos Šalimis, Europos Tarybos Statuto 20d straipsnyje numatyta balsų dauguma priimtu sprendimu ir Susitariančiųjų Šalių, turinčių teisę dalyvauti Ministrų komiteto posėdžiuose, atstovams vieningai nubalsavus gali pakviesti bet kurią Europos Tarybai nepriklausančią bei rengiant šią Konvenciją nedalyvavusią valstybę prisijungti prie šios Konvencijos.

2. Prisijungiančioms valstybėms ši Konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai prisijungimo dokumentas deponuojamas Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui. Bet kuri prie šios Konvencijos prisijungianti valstybė Konvencijos įsigaliojimo jai dieną automatiškai tampa GRECO nare, jei prisijungimo metu ji šiai institucijai dar nepriklauso.

17 straipsnis – Išlygos

Dėl jokios šios Konvencijos nuostatos išlygos negali būti daromos.

18 straipsnis – Teritorinis taikymas

1. Kiekviena valstybė ar Europos Bendrija šios Konvencijos pasirašymo metu arba deponuodama ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentus gali nurodyti teritoriją arba teritorijas, kurioms taikoma ši Konvencija.

2. Kiekviena Šalis bet kada vėliau gali Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pareiškimu išplėsti šios Konvencijos taikymą bet kuriai kitai pareiškime nurodytai teritorijai. Tai teritorijai Konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pareiškimą.

3. Kiekvienas pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis pateiktas pareiškimas, susijęs su bet kuria jame nurodyta teritorija, gali būti atšauktas Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pranešimu. Atšaukimas įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pareiškimą.

19 straipsnis – Ryšys su kitomis konvencijomis ir susitarimais

1. Ši Konvencija nekeičia teisių ir įsipareigojimų, atsirandančių iš tarptautinių daugiašalių konvencijų, susijusių su specifiniais klausimais.

2. Siekdamas papildyti ar sutvirtinti Konvencijos nuostatas arba palengvinti joje numatytų principų taikymą, šios Konvencijos Šalys gali viena su kita sudaryti dvišalius ir daugiašalius susitarimus dėl šioje Konvencijoje reglamentuojamų klausimų arba, nepažeisdamos šios

Konvencijos tikslų ir principų, įsipareigoti laikytis specialios sistemos taisyklių, privalomų šios Konvencijos pateikimo pasirašyti metu.

3. Jei dvi ar daugiau Šalių jau yra sudariusios susitarimą arba sutartį dėl šioje Konvencijoje reglamentuojamų klausimų arba yra kitu būdu nustačiusios savo santykius, susijusius su šiais klausimais, jos turi teisę vietoj šios Konvencijos taikyti tą susitarimą ar sutartį arba atitinkamai kitu būdu reguliuoti tuos santykius.

20 straipsnis – Pakeitimai

1. Kiekviena Šalis gali siūlyti šios Konvencijos pakeitimus, kuriuos Europos Tarybos Generalinis Sekretorius perduoda Europos Tarybos valstybėms narėms, Europos Tarybai nepriklausančioms valstybėms, kurios dalyvavo rengiant šią Konvenciją, Europos Bendrijai ir kiekvienai valstybei, kuri prisijungė arba buvo pakviesta prisijungti prie šios Konvencijos pagal 16 straipsnio nuostatas.

2. Visi Šalies pasiūlyti pakeitimai perduodami Europos teisinio bendradarbiavimo komitetui (CDCJ), kuris savo nuomonę dėl pasiūlytų pakeitimų pateikia Ministrų komitetui.

3. Ministrų komitetas svarsto siūlomą pakeitimą ir Europos teisinio bendradarbiavimo komiteto (CDCJ) pateiktą nuomonę ir, pasitaręs su Europos Tarybai nepriklausančiomis valstybėmis, šios Konvencijos Šalimis, pakeitimą gali priimti.

4. Pagal šio straipsnio 3 dalį Ministrų komiteto priimtas pakeitimo tekstas perduodamas visoms Šalims pritarti.

5. Pagal šio straipsnio 3 dalį priimtas pakeitimas įsigalioja trisdešimtą dieną nuo tos dienos, kai visos Šalys informuoja Generalinį Sekretorių apie savo pritarimą tam pakeitimui.

21 straipsnis – Ginčų sprendimas

1. Europos Tarybos Europos teisinio bendradarbiavimo komitetas (CDCJ) informuojamas apie šios Konvencijos aiškinimą ir taikymą.

2. Kilus Šalių ginčui dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo, jos siekia ginčą išspręsti derybomis arba kitomis jų pasirinktomis taikiomis priemonėmis, įskaitant ginčo perdavimą suinteresuotų Šalių susitarimu Europos teisinio bendradarbiavimo komitetui (CDCJ), arbitražo teismui, kurio sprendimai Šalims yra privalomi, arba Tarptautiniam Teisingumo Teismui.

22 straipsnis – Denonsavimas

1. Kiekviena Šalis gali Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pranešimu šią Konvenciją bet kada denonsuoti.

2. Denonsavimas įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna pranešimą.

23 straipsnis – Pranešimai

Europos Tarybos Generalinis Sekretorius Europos Tarybos valstybėms narėms bei kitoms šią Konvenciją pasirašiusioms valstybėms ir jos Šalims praneša apie:

- a) kiekvieną šios Konvencijos pasirašymą;
- b) kiekvieno ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumento deponavimą;
- c) kiekvieną šios Konvencijos įsigaliojimo pagal Konvencijos 15 ir 16 straipsnius datą;
- d) visus kitus su šia Konvencija susijusius veiksmus, pranešimus ar informaciją.

Tai patvirtindami, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šią Konvenciją.

Sudaryta 1999 m. lapkričio 4 d. Strasbūre vienu egzemplioriumi, kuris deponuojamas Europos Tarybos archyvuose, anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai vienodai autentiški. Europos Tarybos Generalinis Sekretorius patvirtintus nuorašus perduoda kiekvienai Europos Tarybos valstybei narei, kiekvienai Europos Tarybai nepriklausančiai valstybei, kuri dalyvavo rengiant šią Konvenciją, Europos Bendrijai ir kiekvienai prie šios Konvencijos prisijungti pakviestai valstybei.
